

Türkiye Cümhuriyetile Almanya Hükûmeti arasında aktolunan konsolosluk mukavelesinin tasdikına dair 1/601 numaralı kanun lâiyhası ve Hariciye Encümeni mazbatası

T. C.

Başvekâlet

Muâmelât Müdürlüğü

Sayı : 6/901

25 - V - 1930

B. M. M. Yüksek Reisliğiue

Türkiye - Almanya Devletleri arasında aktolunan konsolosluk mukavelesi hakkında Hariciye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 19 - III - 930 tarihli içtimanda Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibe ve mukavele lâiyhası ile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaade buyurulmasını rica ederim efendim.

Başvekil

İsmet

Esbabı mucibe

Almanya hükümetile beş sene müddetle Ankarada 28 mayıs 1929 tarihinde akit ve imza edilmiş olan Konsolosluk mukavelesi otuz maddeyi muhtevi dört fasıldan ve tereke ahkâmına müteallik olmak üzere yirminci maddeye merbut bir zeyilden mürekeptir.

Mukavele Hükûmeti Cümhuriyeye ittihaz edilen mukarrerat ve kuyudu mahsusa dairesinde hukuku düvel kavaidine ve muhtelif devletler arasında mevcut mukavelâta ve tam bir müteakbilîyet esasına tevfikân tanzim edilmiştir.

Mukavelenin esaslı hükümleri aşağıda arz olunur :

Birinci Fası

Her iki Devlet, kendi memleketlerine memnu mıntakalar hariç olmak şartile ve bu fasılda münderiç usul ve kaidelere riayet edilmek kaydile, diğêrinin Konsolosunu kabul etmeği teahhüt eder.

Fahrî konsolosların tayini istimzaca tabidir. Bunlar ancak iki Devletten birinin tebaası arasından intihap edilebilir.

İkinci Fası

Konsoloslar konsoloshane binasına mensup oldukları Devletin aramasını koyabilirler. Ve resmî günlerde bayrak çekebilirler. Yalnız şurası mukarrerdirki bu alâmetler hiç bir vakit melce hakkını bahşedemez.

Konsoloshane evrakı taarruzdan masundur. Bu evrak konsolosun hususî evrakından tamamen ayrı bulundurulacaktır.

Mahallî memurlar, lüzumunda konsoloshaneye girebilecekleri gibi konsolosu haberdar ederek evrak dairesine de girebilirler. Maddesinde zikredilen bazı hallerde ihbare dahi mahal yoktur.

Meslekten olan konsoloslar memur buldukları memlekette bir gûna ticaretle meşğul olmamak şartile askerî tekâliften ve bilâ vasıta şahsî vergiden muaftır. Bu muafiyetler fahrî konsoloslara şamil değildir.

Konsoloshanenin ilk tesisine ait eşya arma, bayrak ve resmi yazıhane levazımı ve evrakı gümrük resminden muaftır.

Konsoloslar salâhiyetleri dahilinde vazifei resmîyelerinin ifasına müteallik hususatta mahallî mahkemelere tabi değildir. Sair hususatta hapse müteallik bazı kuyut tahtında ceza ve hukuk davalarında diğer efrat gibi muamele görürler.

Talep vukuunda şahit olarak mahkemelere gelmeğe mecburdurlar. Hastalık veya müstacel bir vazifei resmîye dolayısıyla gelemelerse şehadetleri ya ikametgâhlarında istima veyahut tahriri olarak talep olunabilir.

Konsoloslar memuren buldukları memlekette, mütekabiliyet şartile, en ziyade mazharı müsaade devlet Konsoloslarının imtiyaz ve muafiyetinden müstefit olurlar. Şu kadar ki iki âkit devletten hiç biri diğer devlet memleketindeki Konsolosu için kendi memleketinde mez-kûr devlet Konsolosuna tanıdığı imtiyaz ve muafiyetten başka bir şey talep edemez.

Üçüncü fasıl

Kendi vatandaşlarının hukuk ve menafiini korumak ve başlıca bunların kara ve deniz ticaretlerini himaye ve teşvik etmeğe selâhiyettardırlar.

Bu hususlarda selâhiyettar olan mahallî memurlara müracaat ederler.

Vatandaşlarına ait olup mahallî memurların selâhiyeti haricinde bulunan hukukî vesikaları tanzim veya tasdik ederler.

Konsoloslar pasaport itasına ve vizesine ve derakap mahallî memurlara malûmat vermek şartile kendi vatandaşları arasında nikâh aktine ve bunların doğum ve ölüm kayıtlarını teşcil etmeğe mezundurlar.

Tereke meselelerinde vatandaşlarına ait amvali menkulede konsoloslar mahallî memurlar ile teşriki mesai ederek ifayı vazife edeceklerdir.

Bunlara ait. evmali gayri menkule ise mevzu kanunlar dairesinde doğrudan doğruya mahallî memurların selâhiyeti dairesinde olup bu hususta konsoloslar bir gûna müdahalede bulunamazlar.

Konsoloslar kendi memleketlerine ait gemilere buldukları memleket sularında yardım edeceklerdir.

Serbestçe limana girmek müsaadesini almış olan gemiye gidip dehilî işleri hakkında fêtkikatta bulunabilirler ve mürettebat arasındaki ihtilâfatı hallederler.

Gemi dahilindeki karışıklık limanın asayişini ihlâl edebilecek mahiyette olmadıkça veya yerli ahali karışmadıkça mahallî memurlar müdahale etmeyeceklerdir.

Konsolos veya kaptan tarafından müracaat vukuunda muavenette bulunacaklardır.

Gemilerden kaçan mürettebatın gemiye iadesini Konsolos veya kaptanın müracaatları üzerine mahallî memurlar temin edeceklerdir. Ancak bunlar arasında yerli ahali bulunursa iade edilmez .

Gemilerde lüzumu takdirinde icra edilecek taharriyat ve takibat doğrudan doğruya mahallî memurların salâhiyeti dahilinde bulunduğundan burada yalnız Konsolosların ifasına salâhiyettar oldukları hususatin dercile iktifa edilmiştir.

Dördüncü fasıl

Ayrıca Konsolos bulunmadığı takdirde bu mukavele ahkâmı her iki taraf Elçilik memurlarından Konsolosluk vazifesini deruhte eden memur hakkında da muteber olacaktır.

Bu muahedede sarahaten zikredilmemiş olan hususlarda her iki taraf hukuku düvel kaide-lerine mugayir harekette bulunmamağı deruhte etmişlerdir .

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye Encümeni
Karar № 11
Esas № 1/601

18 - V - 1930

Yüksek Reisliğe

Tükiye Cümhuriyetile Almanya Hükümeti arasında 28 mayıs 1929 da akt ve imza edilmiş olan konsolosluk mukavelesile merbutunun tasdikına dair kanun lâiyhası ve Başvekâlet tezkeres encümenimize havale edilmekle Hariciye Vekili Beyfendinin huzurile tetkik ve müzakere olundu.

Hukuku düvel kaidelerine ve tam bir mütekabiliyet esasına tevfikan aktolunan bu mukavele-lename heyeti umumiyesi itibarile encümenimizce tasvip edilmiş ve Heyeti Umumiyenin kararına arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim kılınmıştır.

Ha. En. Rs.	M. M.			
Erzincan	Siirt	Âza	Âza	Âza
Saffet Ziya	Mahmut	M. Celâl	Nusrat Sadullah	H. Vasiı

Hükümetimizle Almanya Hükümeti arasında akt ve imza edilmiş olan konsolosluk mukavele- sinin tasdiki hakkında kanun lâiyhası

Madde 1 — Almanya Devletile Ankarada 28 mayıs 1929 tarihinde akt ve imza edilmiş olan konsolosluk mukavelesi ve merbutu tasdik edilmiştir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — bu Kanunun icrasına Hariciye Vekili memurdur.

19/3/1930.

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
İsmet	M. Esat	M. Abdülhalik	Ş. Kaya Bf.	Dr. T. Rüştü	Ş. Saracoğlu
			İmzada bulunmadı		
Mf. V.	Na. V.	İk. V.	S. İ. M. V.		
Cemal Hüsnü	Recep	Şakir	Dr. Refik		

Türkiye Cümhuriyeti ile Almanya Devleti arasında konsolosluk mukavelenamesi

Türkiye Cümhuriyeti ile Almanya hukuku umumiyei düvel esasları ve mütekabiliyet prensibi üzerine her iki memleket arasındaki konsolosluk münasebetlerini tesis arzusile mütehasıs olarak bir konsolosluk mukavelenamesi aktine karar vermişler ve bu hususta murahhasları olarak :

Türkiye Cümhuriyeti Reisi :

Sabık Hariciye Müsteşarı ve Tokat Meb'usu Ali Şevki Beyefendiyi,

Alman Devletleri Reisi :

Almanyanın Türkiyedeki fevkalâde Murahhası ve Büyük Elçisi Her Rudolf Nadolny Cenap- larını ve Almanya Devletinin Müşaviri Has sıfatını haiz İzmir birinci sınıf Jeneral Konsolosu Herr Wilhelm Padeli tayin eylemişlerdir.

Müşarünileyhim salâhiyetnamelerini birbirlerine tebliğ ile usulüne muvafık bulduktan sonra aşağıdaki ahkâmı kararlaştırmışlardır:

Birinci fasıl

Konsolosların kabulü

Madde 1 — İşbu mukavelenamede başka tabirler kullanılmadıkça (konsolos,, kelimesinden konsoloslukların reisi bulunan Başkonsolos Konsolos ve Muavin Konsoloslar anlaşılacaktır.

“Konsolos ve konsolosluk memurları,, tabirinden Konsoloslukların reisinden maada bir Konsoloshanede bulunan bileümle meslek memurları anlaşılacaktır.

Madde 2 — Âkit taraflardan her biri diğer tarafın kendi mevzuatı dairesinde tayin edeceği Konsolosları ülkesindeki liman şehir ve mevkilere kabul etmeği taahhüt eder. Bununla beraber her bir taraf, bazı mevkilerini veya ülkesinin bazı kısımlarını bundan istisna etmek hakkını muhafaza eder, ancak bu istisnaların diğer bütün devletlere de aynı zamanda tatbik edilmesi meşruttur.

Meslekten olan konsolos ve konsolosluk memurlarını tayin eden tarafın tebaasından olmaları lâzımdır.

Fahrî konsoloslar, iki âkit taraftan her hangi birinin tebaası arasından intihap edileceklerdir. Bunların tayinlerinden evvel diploması tarikile, memleketinde memuren bulunacakları Hükûmetin muvaffakatı alınmak lâzımdır.

Madde 3 — Konsoloslar memuren bulunacakları memlekette mer'î eşkâl ve merasim mucibince kabul edildikleri anden itibaren vazifelerini ifa edebileceklerdir.

Beratlarının ibrazı üzerine buyrultu (Exéquatur) veya diğer bir kabul vesikasının mümkün olduğu kadar sür'atle ve bilâ harç alacaklardır.

İşbu buyrultunun ibrazını müteakip memuren buldukları mahallin salâhiyettar makamı konsolosların vazifelerini ifaye başlamaları için derhal lâzımgelen tedbirleri alacaktır.

Konsoloslukların memuriyetleri havzası konsolosları tayin eden taraf canibinden tespit ve diğer tarafa tebliğ olunacaktır. Evvelece tespit edilmiş olan konsolosluk memuriyet havzalarında yapılacak bileümle tadilât içinde aynı suretle hareket olunacaktır.

İşbu memuriyet havzaları hiç bir zaman konsoloshane tesisine müsaade edilmeyen mevkileri ve ülke kısımlarını ihtiva edemez.

Eğer konsolosun nezdinde memuren bulunduğu Devlet ahvali mahsusada buyrultu veya kabul vesikasının ita edilmeyeceği ve yahut geri alınması lâzımgeldiği kanaatinde bulunursa bunun takdir hakkı yalnız kendine ait olan sebeplerini konsolosu tayin eden Devlete tebliğ edecek ve ikinci halde işbu tebliği buyrultu veya kabul vesikasının geri alınmasından evvel icra edecektir.

Madde 4 — Konsolosların vefatı, mazereti veya gaybubetleri halinde konsolosluk memurları (konsolos, konsolos muavini, kağnar ve kâtipler) mertebe nazarı dikkate alınarak vekâleten konsolosluk vazifelerinin ifasına salâhiyettardırlar. Şu şartlaki bunların resmî sıfatları daha evvel mahallî salâhiyettarmakamata bildirilmiş olmalıdır.

Fahrî konsolosluk reisinin vefatı mazereti veya gaybubeti halinde yerine kaim olan zat meslekten olmadığı takdirde ancak memur bulunduğu mahal Hükûmetinin rızasile tayin olunabilir.

Konsolosların yerine kaim olan zevat vekâleten ifayı vazife ettikleri müddetçe asillere bahşedilmiş olan bileümle imtiyaz ve muafiyetlerden istifade edeceklerdir. -n

Maazalik meslekten olmayıp ta meslekten konsolosların yerine kaim olacak olan kimseler, vazifelerinin devamı müddetince meslek konsoloslarına ibraz olunan hürmet ve nezaket muamelesinden müstefit olmakla beraber ancak fahrî konsolosların imtiyaz ve muafiyetlerinden istifade edeceklerdir.

İkinci fasıl

Konsolosların imtiyaz ve masuniyetleri

Madde 5 — Konsoloslar daire ve kağırlaryalarının bulunduğu binaya kendilerini tayin etmiş olan tarafın armasile sıfatlarını irae eyliyen birlevha vazedebilirler. Konsoloslar aynı zamanda bu binaya umumî merasim ve mutat olan diğer ahvalde işbu Devletin bayrağını çekebilirler. Şurası eyice mukarrerdir ki haricî alâmetler hiç bir zaman melce hakkı bahşeder surette tefsir edilmeyecektir.

Konsoloslar bilhassa Hükûmetlerini temsil eyledikleri bileümle ahvalde mahallî adetler mucibince resmî sıfatlarının icap ettireceği hürmetlere mazhar olacaklardır.

Madde 6 — Konsoloshane evrakı her zaman müdahaleden masun olacak ve mahallî makamat hiç bir behane ile bu evraka ait varakaları muayene ve müsadere edemeyecektir. Bu varakalar konsolosluk memurlarının şahsî evrakından tamamile ayrı tutulacaktır.

Mahallî memurlar konsolosu veya yerine kaim olan zati evvelce haberdar etmeksizin kağırlaryaya ve evrak odalarına giremeyeceklerdir. Meğerki bir mahkeme tarafından verilen bir hükmün infazı ve yahut idam ağır cezayı veya asgarî bir sene hapsi müstelzim bir cürmün takibi mevzu-bahs ola.

Daire ve kağırlaryalar hiç bir zaman melce olmayacaktır.

Madde 7 — Meslekten olan konsoloslar ve konsolosluk memurları konsolos, konsolos muavini Kağırlar ve kâtipler) tekâlifi harbiye mükellefiyet veya ibatei askeriyeden ve kezalik şahsî hizmetleri mutazammın herhangi bir mükellefiyetten muafırlar.

Şu kadar ki işbu muafiyetler kendilerini tayin eden Devlet tebaasından olmıyan veya kendilerini kabul etmiş olan memlekette bir ticaret, veya san'atla meşgul bulunan Konsolos veya Konsolosluk memurlarına şamil değildir. Bunlar buldukları memleket tebaası gibi tekâlifi harbiye ve askerî mükellefiyetlere tabidirler.

Birinci fıkrada mevzubahs muafiyetlerin meslekten olan konsolos ve konsolosluk memurlarının gayri menkul mallarına şamil olması, işbu gayri menkullerin bunların ikametgâhı olması veya konsoloshane hizmetinde kullanılması hallerine münhasır olup fahrî konsolosların gayri menkul mallarına şamil değildir.

Fahrî konsoloslardan gayri meslekten olan konsoloslar ve konsolosluk memurları kendilerini tayin eden devlet tebaasından olmak ve kendilerini kabul eden devlet dahilinde hiçbir san'at ve ticaret ifa etmemek şartile bilâvasıta şahsî vergilerden muafırlar.

Dördüncü fıkrada zikredilen muafiyetler, vergiye tabi eşyanın mahiyeti ve bu eşyanın konsolosların ve konsolosluk memurlarının memur buldukları Devlet arazisine iktisat noktai nazardan merbut bulunması hasebile mükellefin tabiiyet ikametgâh veya bulunduğu mahal bakılmıyarak tahsil edilen neviden bulunan bilâvasıta şahsî vergilere şamil değildir.

Madde 8 — Âkit taraflar arasında siyasî münasebetlerin inkıtar takdirinde konsolos ve kon-

Birinci fıkrada zikredilen kimselerle kendilerini tayin eden Devlet tebaasından bulunan konsoloshane maiyyet memurlarının konsolos, memur ve maiyyet memuru sıfatile iera eyledikleri hizmetin mukabili olarak aldıkları memuriyet maaşları memuren buldukları memlekette her zaman vergiden muafırlar.

sosluk memurları ve kendileri birlikte ikamet eden aileleri efradı ile konsolosluk memurlarını tayin eylemiş olan devlet tebaasından bulunan ve bu memurlar tarafından bilhassa getirilmiş olan müstahdemin altı günden aşağı olmamak üzere münasip bir mühlet zarfında memleketi serbestçe terk edebileceklerdir.

Madde 9 — Âkit taraflardan herbiri konsoloshane dairelerinin resmî istimaline mahsus ilk tesis mobilye ve eşyasını ve kezalik arma, bayrak, defter, başlıklı kâğıt, koçanlı defter, pasaport, pul ve resmî vesikaları ve konsoloslara kendilerini tayin eden Devlet tarafından vazifelerinin ifası

için gönderilen bilûmum yazıhane malzemesini gümrük resminden muaf olarak dühulüne müsaade etmeği taahhüt ederler.

Yedinci maddede zikredilen konsolos ve konsolosluk memurları, memuriyetlerine ilk defa geldikleri esnadaveya geldiklerinden itibaern altı ay zarfında ithal edecekleri şahıslarına ve ailelerine ait kullanılmış mobilye, elbise ve ev eşyası ve edevatı ile şahsî istimallerine mahsus olarak beraberlerinde getirecekleri her nevi ve hatta yeni eşyayı muayene edilmek şartile gümrük resminden muaf olarak ithale mezundurlar.

İşbu muafiyetin yenecek şeylere şümulü yoktur.

Madde 10 — Konsoloslar, salâhiyetleri hudududahilinde olarak ifa ettikleri memuriyetlerine müteallik ef'alden dolayı buldukları memleket mahkemelerinde muhakeme olunamazlar.

Madde 11 — Hukukî ve ticarî hususatta gerek icra sureti ve gerek ihtiyatî bir tedbir olarak kendilerini tayin eden Devlet tebaasından bulunan konsoloslarla konsoloshane memurları aleyhine hapis cezası hükmolunamaz.

Bunlar ancak bir mahkeme tarafından hükmedilen cezanın infazı veya mahallî kanunlara nazaran en az üç sene hapsi müstelzim bir cürüm ikamdan dolayı takibat icrası halinde tevkif veya muvakkaten hapsedilebilirler.

Eğer bir konsolos veya konsolosluk memuru tevkif edilir veya sair bir suretle takip olunursa işbu memurun mensup bulunduğu memleketin siyasi mümessili bunların memuren buldukları mahal hükûmei tarafından derhal haberdar edilecektir.

Madde 12 — Konsoloslar ve konsolosluk memurları, memuren buldukları memleket adlî makamâtının resmen ve tahriren talebi vaki olduğu takdirde işbu makamât huzurunda şehadet etmeğe mecburdurlar. Bununla beraber vazifelerinin ifasile alâkadar bulunan hususatta kendilerini tayin eden hükûmetin muvafakati alınmadan şehadette bulunmaları talep edilemez.

Şahit olarak istimai icap eden meslekten bir konsolos gerek hastalık dolayısıyla ve gerekse vazifesinin zaruretleri itibarile mahkemede ispatı vücut etmekte mazur olursa adlî makamât memleket kavaninile mevzu eskâl dairesinde şehadetini istima için ikametgâhına giderler ve yahut işbu şehadeti tahriren talep ederler. Bu ikinci halde mevzubahs memurun bu talebe riayet etmesi ve imza ve resmî mühürünü havi şehadetini tayin edilen müddet zarfında memleketin adlî makamâtına gönderilmesi lâzımdır.

Eğer cezaî bir meselede bir meslekten bir konsolosun adlî bir makam huzurunda ispatı vücudu, mezkûr konsolosun bulunduğu memleket kanuna nazaran zarurî ve bu memurun ikametgâhında istimai mümkün değil ise, adlî makam, işbu memurun vazifesi zaruretleri itibarile mazereti halinde mumailyh ile istievabın tarih ve saati hususunda anlaşacak ve kararlaştırılan tarihte mumailyhi mümkünse bilâ teahhur istievap ederek en kısa müddet zarfında serbest bırakacaktır.

Madde 13 — Bir konsolosun vefatı halinde usulü dairesinde salâhiyettar bir vekil mevcut değilse, mahallî makam konsoloshane evrakının vakit geçmeden mühürlenmesi için müteveffanın mensup bulunduğu devletin en yakın konsolos veya elçiliğine müracaat edecektir. En yakın konsolosluk mümessilinin veya elçiliğinin mazereti halinde mahallî makamât eğer mevcutsa dost bir Devletin konsolosluk mümessilile müteveffayı tayin eden Devletin iki tebaası muvacehesinde evrakı mühürlüyecektir.

Alman tedbirlere mütedair zabıt varakası iki nüsha olarak tanzim kılmacakve bir nüshası müteveffayı tayin eden devletin en yakın konsolos veya elçiliğine gönderilecektir.

Evrakın yeni konsolosa teslimi için mühürlerin kaldırılması esnasında mühürlerin vaz'î esnasında yapıldığı gibi hareket olunacaktır.

Madde 14 — Her iki âkit tarafın konsolosları ve konsolosluk memurları bundan maada diğerinin ülkesinde mütekabiliyet şartile en ziyade mazharı müsaade milletin aynı sıfatı ve rütbeyi haiz konsolos ve konsolosluk memurlarına bahş edilmiş ve edilecek olan masuniyet ve imtiyazlardan istifade edeceklerdir.

Şurası mukarrerdirki âkit taraflardan hiç biri bizzat kendi tarafından diğer taraf konsolos ve

konsolosluk memurlarına bahşedilmiş olan masuniyet ve imtiyazlardan başka veya daha vasi masuniyet ve imtiyaz talebi için yukarıda mezkûr en ziyade mazharı müsaade millet kaydına istinat edemeyecektir.

Üçüncü fasıl

Konsolosların salâhiyeti

Madde 15 — Konsoloslar memleketleri tebaalarının menfaatlarını himayeye ve bilhassa işbu tebaanın ticaretini ve gemiciliğini korumağa ve teşvik etmeğe salâhiyettardrlar.

Bunlar memuriyetlerinin ifası sırasında havzai memuriyetlerindeki salâhiyetler makamlara müracaatla işbu makamlar nezdinde mer'î muahedat ve mukavelâtm ihlâline ve tebaalarının hukukunu muhil harekâta karşı mutalebede bulunabileceklerdir. Eğer bu mutalebat mezkûr makamlar tarafından nazarı itibare alınmazsa memleketlerinin siyasî bir mümessili bulunmadığı takdirde bu husus için kendilerini kabul eden hükûmete müracaat edebileceklerdir.

Madde 16 — Konsoloslar memleketleri kanunlarının verdiği mezuniyet dairesinde aşağıdaki hususları ifaya salâhiyettar olacaklardır.

1 - Temsil eyledikleri memleket tebaasının veya sefaının mürettebat ve yolcuları tarafından vaki olacak beyanatı gerek kaçırlaryalarında veya ikametgâhlarında gerekse alâkadarların ikametgâhlarında veya kendi memleketlerine mensup sefinelerde ahzeylemek,

2 - Temsil eyledikleri memleket tebaasının vasiyetnamelerini tanzim, tasdik ve bunların sıhhatini tevsik etmek,

3 - Memuren buldukları memleketteki emvale veya orada takip ve icra olunacak hususata müteallik olmamak şartile temsil eyledikleri memleket tebaasının senedatını ve onlar arasında akt olunmuş mukavelâtı tanzim, tasdik veya bunların sıhhatini tevsik etmek,

4 - Konsolosu tayin etmiş olan memleket tebaasının imzalarını tasdik etmek

5 - Yalnız temsil eyledikleri memleket ülkesinde bulunan emvale veya orada takip ve icra olunacak hususata müteallik olmak şartile alâkadarlar her hangi tabiiyette olursa olsun her nevi mukavelât ve senedatı tanzim, tasdik ve bunların sıhhatini tevsik etmek,

6 - Temsil eyledikleri memleket makamat ve memurları tarafından verilen her nevi vesaik ve senetleri tercüme ve tasdik etmek.

Konsolos tarafından tanzim, sıhhatı tevsik veya tasdik olunan ve konsolosluğun mühürile mühürlenilen bütün bu senedat ve mukavelelerle bunların aslına mutabakati tasdik ve mühürile mühürlenmiş, suret, hulâsa ve tercümenleri mumaileyhin memuren bulunduğu memlekette işbu memleke- in resmî bir memuru tarafından tanzim ve sıhhati veya aslına mutabakati tevsik veya tasdik edilmiş olanların aynı kıymeti ve aynı ispat kuvvetini haiz mevsub vesikalar mâhiyetinde olacaklardır. Yukarıda mezkûr kıymet ve ispat kuvveti senet veya mukavelenamenin esasına ve icra kuvvetini haiz olmasına değil yalnız şekline aittir.

İşbu senedat veya diğer vesikalar mezkûr memleketteki işlere ait buldukça o memleket kanunlarının vazettiği harç, pul ve sair rüsuma ve kezaik o hususa ait bilcümle eşkâl ve muamelâta tabi olacaklardır.

İki taraf konsoloshanelerinden birinci kaçırlaryasından tanzim veya tescil edilmiş olan bir senedin sıhhati veya yukarıda mezkû suret, hulâsa ve tercümenlerin aslına mutabakati ve doğruluğu hakkında şüphe edildiği takdirde alâkadarın aslıle mukabele olunması ve lüzumlu gördüğü takdirde mukabele esnasında bizzat hazır bulunması hususundaki talebi reddedilemez,

Madde 17 — Konsoloslar kendilerini tayin eden devletin nizamı mucibince pasaport ita ve vizesine salâhiyettardrlar.

Madde 18 — Konsoloslar kendilerini tayin eden devletin kanunlarına göre mezun oldukları takdirde iki taraf mezkûr devlet tebaasından olursa nikâh aktebileceklerdir.

Konsoloslar yukarıda mezkûr evlenmeleri derhal buldukları memleket makamatına bildirmeğe mecburdurlar.

Madde 19 — Konsoloslar kendilerini tayin eden memleket tebaasının tevellüdat ve vefat ilmühaberlerini mezkûr memleket kanunlarında münderiç şekillere nazaran tanzim etmek hakkını haizdirler.

İşbu madde ahkâmının alâkadarların buldukları memleket kanunları mucibince tevellüdat ve vefiyatı mahallî makamata bildirmek hususundaki mecburiyetlerine bir tesiri yoktur.

Madde 20 — Âkit taraflardan birinin tebaasının diğer taraf ülkesindeki tereke hakkında konsoloslar işbu mukavelename merbutunda zikredilen salâhiyetleri haizdirler.

Madde 21 — Konsoloslar mensup buldukları memleket gemilerinin duhul ve sevkini teshil ve havzei memuriyetleri dahilindeki sulara kaldıkları müddetçe anlara yardım edebileceklerdir.

Bu maksatla, serbest pratika almalarını müteakip işbu gemilere bizzat gidebilecekler veya vekiller gönderebilecekler, mürettebatı istievap, sefine evrakını muayene, manifesto tanzim ve geminin seyahat ve mahallî azimetine ve sefer esnasında vukubulan hadiselerle dair mürettebat ve yolcuların beyanatını on altıncı maddenin bir numaralı fıkrasına tevfikân ahzedebileceklerdir.

Madde 22 — Konsoloslar temsil eyledikleri memleketin ticaret gemilerinde dahilî intizamın muhafazası ile münhasıran mükellef olacaklar ve mezkûr memleketin kanunlarıyla mezun buldukları takdirde mürettebat arasındaki ihtilâfları ve bilhassa ücretler ve karşılıklı olarak akdedilmiş olan teahhütlerin halli faslına salâhiyettar olacaklardır.

Mahallî memurlar gemide hadis olan kargaşalıklara, karada veya limanda sükûn ve umumî asayişin ihlâl edecek bir mahiyette olmadıkça ve yahut konsolosun memuren bulunduğu memleket tebaasından veya mürettebattan olmıyan şahıslar karışmış bulunmadıkça müdahale edemez.

Sefinde hadis olan bütün diğer kargaşalık vak'alarında mahallî memurlar konsolos veya vekiline ve mumaileyh orada bulunmadığı takdirde, talep vukuunda, geminin kaptanına müzaheretle iktifa edeceklerdir. Bilhassa mahallî tebaadan olmıyan mürettebatı aşağıdaki maddede münderiç aynı şartlar tahtında gemiye teslim ve derdest edeceklerdir.

Madde 23 — Konsoloslar harp gemilerinden ve diğer gemilerden kaçmış olan mürettebatı işbu gemilere veya bunların sancağını taşıdıkları memlekete iade için tevkif ettirebileceklerdir.

Bu maksadın temini için konsolosların mahallî makamata tahriren müracaat ile resmî vesaik ve bilhassa taife defterlerinden çıkarılmış aslına mutabık hulâsalar ibraz ederek talep edilen şahsın filhakika mürettebattan olduğunu ispat etmeleri lâzımdır. Hiç bir konsolosun bulunmadığı bir yerde işbu talep aynı şartlar dahilinde bizzat kaptan tarafından vaki olabilir. Bu suretle muhik olduğu sübut bulan işbu talep üzerine kaçakların teslimi reddedilmiyecektir.

Mahallî makamat, konsolosun talebi üzerine derdest edilen eşhası mumaileyhin masrafına olarak buldukları memleket hapishanelerinde tevkif edeceklerdir. Eğer konsolos kaçakların derdestlerini takip eden iki ay zarfında bunları gemilere veya gemilerin sancağını taşıdığı memlekete iade edemez ve yahut mevkufiyet masrafları muntazaman tesviye edilmemiş bulunursa, konsolosa, üç gün evvel vaki olacak bir ihbardan sonra mezkûr kaçaklar serbest bırakılacak ve aynı sebepten dolayı yeniden tevkif edilmeyeceklerdir.

Eğer kaçak bulunduğu Devlet ülkesinde işbu Devlet kanunlarının hükmüne tabi bir cinayet veya cürüm işlemiş olursa, teslim keyfiyeti mahallî mahkemenin karar vermesine ve işbu kararın tamamile infazına kadar tecil olunabilir.

Âkit taraflar gemi mürettebatından olup kaçmış oldukları memleket tebaasından bulunan kimse-lerin işbu madde ahkâmından istisna edilmelerini kararlaştırmışlardır.

Madde 24 — Tarafeynden birinin sancağını taşıyan bir gemi diğer tarafın sahillerinde kazaya uğrar veya karaya oturursa mahallî memurlar geminin sancağını taşıdığı Hükümetin en yakın konsolosunu sürati mümkün ile haberdar edeceklerdir.

Mahallî memurlar muavenet veya tahlisiye hizmetleri için ancak aynı vaziyette bulunan kendi memleketleri gemileri tarafından verilmesi mecburî olan meblağı talep edebileceklerdir.

Kurtarılan emtea ve sair mevât dahilde serbest ticarete ithal edilmedikleri halde gümrük resminden muaf olacaktır.

Madde 25 — Gemi ve hamulesinde alâkadar taraflar ve hususile gemiyi teçhiz edenler yükletenler ve sigorta edenler beyninde bunun aksi bir itilâfname mevcut olmadığı takdirde âkit Hükümetlerden birinin gemisine yolda vuku bulan hasarat gemi havzai memuriyeti dahilindeki bir limanda tevek-kuf eylediği halde bu Hükümetin konsolosu tarafından halledilecektir. Maamafih konsolosun mü-kim bulunduğu memleket veya bir üçüncü Devlettebaası meselede alâkadar oldukları ve meselenin sureti muslihanade bütün alâkadar taraflar beyninde tesviyesi imkânı mevcut olmadığı halde bu hasarat mahallî memurlar tarafından hal ve tesviye edilecektir.

Madde 26 — Konsoloslar seyrisefain bahsinde balâda gösterilen vezaiften maada yalnız memleketleri kanunları mucibince kendilerine mevdu idarî ve hesabî ve teknik mahiyeti haiz olan diğer vezaifi ifa edebileceklerdir.

Şurası mukarrerdir ki evvelki maddelerde mevzubahs “mürettebat,, tabiri kaptan, zabitan, ta-feler, ateşçiler ve gemide müstahdem olan diğer kimseleri ihtiva eder.

Madde 27 — Tarafeyni âkideyinden her birinin konsolosu ve konsolos memurları müteakabiliyet şartile diğer taraf arazisinde en ziyade mazharı müsaade olan milletin aynı derecedeki konsolos ve konsolos memurlarının ifa eyledikleri aynı vezaifi yapabileceklerdir.

Şurası mukarrerdir ki âkit taraflardan hiçbirisi kendi konsolos veya konsolos memurları için diğer tarafın konsolos veya konsolos memurlarına tanıdığı salâhiyetlerden başka veya daha vasi salâhiyet talebinde bulunmak üzere balâda mezkûr en ziyade mazharı müsaade millet kaydini serdedemiyecektir.

Dördüncü fasıl

Nihaî ahkâm

Madde 28 — Bu mukavelenamenin ikinci ve üçüncü fasıllarındaki ahkâm hukuku düvel kavaidi mucibince haiz oldukları imtiyazat ve muafiyata halel vermemek şartile memurini siyasiyeden olupta konsolosluk vazifesini ifaya memur edilen memurlar hakkında tatbik olunacaktır.

Madde 29 — Bu mukavelenamenin ahkâmı mahsusasile tasrih edilmemiş olan ahvelde âkit taraflar hukuku düvel prensiplerine mugayir harekette bulunmamağı kararlaştırmışlardır.

Madde 30 — Türkçe ve Almanca lisanlarda aktolunan işbu mukavelename tasdiknamelerin teatisin-den bir ay sonra mevki meriyete girecek ve beş sene muteber olacaktır.

Tasdiknamelerin teatisi Berlinde icra olunacaktır.

Mevzubahs beş senelik müddetin hitamından bir sene evvel mukavelename bir veya diğer âkit tarafından fesh edilmediği takdirde iki taraftan bir veya diğeri canibinden feshedildiği günden itibaren bir sene daha mer’i olacaktır.

Kararların tasdikan murahhaslar işbu mukavelenameyi imza ve mühürleriyle mühürlemişlerdir.

Ankarada 28 mayıs 1929 tarihinde iki nüsha üzerine tanzim edilmiştir.

Konsolosluk mukavelenamesinin 20 inci maddesinin merbut terekeye ait ahkâm

Bent: 1

(1) Âkit taraflar tebaasından birinin diğer taraf arazisinde vefatı vukuunda ait olduğu mahallî makamat derakap müteveffanın tabi olduğu Devletin vazifedar konsolosunu haberdar edip varislerle, bunların mahallî ikametleri, terekenin kıymeti terekeyi teşkil eden eşya hakkında bildiği malûmatı verecek ve ölüme bağlı tasarruflar mevcut olduğu takdirde bunları da bildirecektir. Vefatın vuku-

undan birinci olarak konsolos haberdar olduğu takdirde o da hemen mahallî makamatı malûmat-
tar edecektir.

(2) Vefatın vuku bulduğu mahal bir konsolosluk havzai memuriyeti haricinde olduğu takdirde müteveffanın tebaasından bulunmuş olduğu memleketin mümessili siyasisine malûmat verilecektir.

3 - Mahallî memurlar ve Konsolos taraflarından menkul tereke hakkında ittihaz edilecek tedbirler âtide mezkûr 2 ilâ 11 inci bentlerde ve gayri menkul tereke hakkındaki de 12 inci bentte tespit olunmuştur.

Bent : 2

1 - Terekenin muhafazasına ait tedbirlerin ittihazı ilk önce ait olduğu mahallî memura teret-
tüp eder. Bu memur da terekenin mühür altına vaz'ı ve bir cetvelin tanzimi gibi tereke mevadının
olduğu gibi muhafazasına hadim tedbirleri ittihaz ile iktifa edecektir. Her halde konsolosun
talebi üzerine onun istediği muhafaza tedbirlerini ittihaz edecektir.

2 - Konsolos Hükûmeti mahalliyeenin iştirakile ve hükûmeti mahalliye henüz yapmamış olduğu
halde yalnız olarak menkul terekeyi kendi memleketi nizamatına göre ya bizzat veyahut kendi
tarafından mansup ve vekâletini haiz bir memur tarafından ve icap ettiği takdirde mahallî me-
murların muavenetine müracaat ederek mühür altına vaz ve cetvelini tanzim edecektir.

3 - Ahvali fevkalâde mani olmadıkça mahallî memurlar ve konsolos mirasın muhafazası için
teşriki mesai etmeğe mecburdurlar. Teşriki mesai edemiyen memur mühür altına vaz muamelesi
yapıldığı takdirde bilâhara kendi mühürlerini vaz'a mezundur. Teşriki mesai edememiş olan
memur sürati mümkün ile mazbata ile eşya cetvelinin bir suretini alacaktır.

4 - Muhafaza tedbirlerinin kaldırılmasında ve hususile iki taraf memurlarının birlikte yap-
maları lâzım gelen mühürlerin kaldırılması muamelesinde de aynı ahkâm tatbik olunur. Bununla
beraber Hükûmeti mahalliye veyahut konsolos diğer taraf muvafakatini verdiği veya asgarî 48
saat evvel kendisine vuku bulan davetten sonra vaktinde ispatı vücut etmediği takdirde yalnızca bu
muameleyi yapmak hakkını haiz olacaktır.

Bent : 3

Lüzumu takdirinde Hükûmeti mahalliye memleketin usulüne ve kavanini ahkâmına göre tere-
kenin açıldığına ve varisler ile alacaklıların davetine dair olan ilânatı yapacak ve bu ilânatı kon-
solosu tebliğ edecektir. Konsolos ta aynı tarzda ilânatta bulunabilecektir.

Bent : 4

Kosolos terekenin tasfiyesini deruhte edebilecektir Bu takdirde işbu merbutun 5 ilâ 10 uncu
bentlerinin ahkâmı tatbik edilecektir.

Bent : 5

1 - Konsolos terekeyi teşkil eden bileümle mevaddı ve bu meyanda müteveffanın eşhası hususiye
noterler, bankalar, sigorta şirketleri, umumî sandıklar ve saire veyahut memurini mahalliye neztlerinde
bulunan evrakın ahiz ve tesellüm ve terekeye ait bileümle alacakları tahsil etmeğe müteveffanın ya-
pabileceği aynı şerait dahilinde salâhiyettar olacaktır. Terekeyi teşkil eden emvalin tamamı veya bir
kısmı üzerine haciz veya sökestre vazedilmiş olduğu takdirde konsolos bu emvali üzerlerindeki haciz
veya sökestronun ref'inden evvel tesellüm edemiyecektir.

2 - Konsolos mukim bulunduğu memleket memurları nezdinde bile bulunsa müteveffanın bıraktı-
ğı ölüme bağlı tasarrufa ait evrakın teslimini talep etmek hakkını haizdir. Ancak işbu memurlar bunları
teslimden evvel açmak hakkını muhafaza ederler. Konsolos kendine tevdi edilmiş ve açılmış ölüme
bağlı bileümle tasarrufların bir sureti musaddakasını memuru aidine verecektir.

Bent : 6

Terekenin muhafazası veyahut müteveffa ile varislerine terettüp eden hukuku umumiye borçlarının ifası için varislerin nef'ine olarak faideli gördüğü bileümle tedabiri ittihaz etmek konsolosun hakkı ve vazifesidir. Konsolos bilhassa terekenin kıymeti hakkında salâhiyettar makamata malûmat vermeğe mecburdur. Konsolos terekeyi bizzat idare eyliyebileceği gibi kendi nezareti altında tayin edeceği ve kendi namına hareket edecek olan bir vekil tarafından idare ettirebilir. Bu hususta konsolos mahallî memurların muavenetini talep edebilecektir.

Bent : 7

1 - Konsolos kendisine tevdi edilen tereke mevaddını depo suretile mukim bulunduğu memlekette muhafaza edecektir.

2 - Konsolos ikamet eylediği memleket kavanin veya usulleri mucibince terekeyi teşkil eden mevattan bozulacakları hıfzı müşkül veya masarifi mucip olanları umumî müzayede suretile serbestçe satabilecektir.

3 - Bundan maada konsolos terekenin mevcudundan son hastalık, teşhiz ve tekfin masraflarını müstahdem, memurin ve amele yevmiyelerini bedeli icar ve terekenin idaresi ve icabı takdirinde müteveffanın ailesinin infak ve iâşesi için icap eden masrafları, masarifi muhakeme konsolosluk harcı ve sair resimleri ve makamata mahalliyeye tediyesi icap eden vergi ve sair resimleri hemen ayıracaktır.

Bent : 8

Tereke aleyhinde vuku bulacak mütalebattan mütevellit ihtilâfat terekenin bulunduğu memleket makamata aidesi nezdinde takip edilip işbu makamata tarafından halledilecektir.

Bent : 9

1 - Terekeyi teşkil eden mevat konsolosa mevdu olsa dahi icrayı cebriye tabi olabilecektir. Konsolos bunları talep edecek olan memuru aidineteslime mecburdur.

2 - Salâhiyettar makam memlekette bulunan tereke hakkında iflâs kararı verildiği takdirde konsolos vuku bulan talep üzerine terekeyi teşkil eden bileümle mevaddı, bunlar iflas masasına ait oldukça mahallî Hükûmete ve yahut sendike verecektir. Esnayi davada konsolos kendi vatandaşlarının menfaatlerini korumağa mezundur.

Bent : 10

Terekenin açıldığına dair son ilâni takip eden üç ayın hitamından sonra veyahut böyle bir ilân olmadığı takdirde müteveffanın vefatını takip eden dört ayın mürurundan sonra konsolos terekeyi haklarını ispat etmiş olan varislere yahut ispat edilmediği takdirde memleketin memurini aidesine teslim edebilecektir. Maamafih bu teslim muamelesi murisin bileümle hukuku umumiye borçları rûsumu maliye, terekeye ait hesap ve masraflar ve terekenin bulunduğu Devlet tebaası veya orada ikamet edenler tarafından tereke zimmetine olarak konsolosa ibraz edilmiş olan alacaklar ödendikten usulü dairesinde teminata raptedildikten sonra yapılabilecek tir. Konsolosun ibraz edilmiş olan alacaklar hakkındaki bu mecburiyeti diğer altı ay zarfında bu alacakların hak sahipleri tarafından tanındığına ve yahut mahkemei aidesi nezdinde bir dava mevzuu teşkil ettiğine dair kendisine bir ihbar vuku bulmadığı takdirde zail olur.

Bent : 11

1 - Konsolos kendisine teslimini talep eylediği takdirde mahallî hükûmet terekeyi teşkil eden mevadı konsolosun onuncu bende tevfiakan yapmağa mecbur olduğu aynı şerait dairesinde vereseye vermeğe mecburdur.

2 - Müteveffanın vefatından altı ay sonra alâkadarlar varislik sıfatlarını ispat etmezlerse mahallî Hükûmet terekeyi ana müteferri dosya ile birlikte onuncu bentteki kuyudu ihtiraziye altında konsolosa devre mecburdur. Konsolos ta onuncu bende tevfikan muamele yapacaktır.

Bent : 12

Gayri menkul terekelere gelince münhasıran bunların bulunduğu memleket memurini aidesi mer'i kavanine göre ve kendi vatandaşlarının terekesinde olduğu gibi bilcümle tedabiri ittihaz etmek hakkını haiz ve vazifesile mükelleftirler.

Gayri menkul terekeye ait cetvelin aslına mutabakatı tasdik edilmiş bir sureti mümkün mertebe süratle vazifedar konsolosa gönderilecektir.

2 - Konsolos gayri menkul terekeye müteallik ölüme bağlı bir tasarrufa ait evraka malik bulunur ise talep üzerine mahallî memurinine bunun aslını tevdi etmeğe mecburdur.

3 - Ne gibi mevadın menkul ve gayri menkul terekeye ait olduğunu bilmek meselesi terekenin bulunduğu Devlet kavanini tarafından hallolunacaktır.

Bent : 13

Tarafeynden birinin diğer memleket arazisindeki tebaasının menkul ve gayri menkul terekesinin açılmasına idare ve tasfiyesine müteferri bilcümle mesailde konsolos kendi memleketi tebaasından olup diğer memlekette vekil tayin eylememiş olan varisleri ayrıca bir vekâletname ibrazına mecbur olmaksızın temsil etmek hakkını haizdir. Fakat bilcümle hak sahipleri bizzat buldukları veya bilvekâle temsil edildikleri takdirde konsolosun vekâleti zail olur.

Bent : 14

1 - Menkul terekelerde hakkı verasete müteallik mesail müteveffanın hini vefatında tebaasından bulunduğu memleket kanunlarına tevfikan hal ve tesviye olunacaktır.

2 - Gayri menkul terekelerde hakkı verasete müteferri mesail terekenin bulunduğu memleket kavanini mucibince ve müteveffa vefatı esnasında memleket tebaasından imiş gibi hal ve tesviye olunacaktır.

Bent : 15

Mirascılık iddiasına, mirasa istihkak davasına, mirasçı nasbına ve vasiyyete ve mahfuz hisse iddiasına dair bilcümle davalar menkul terekelere müteallik olduğu takdirde müteveffanın hini vefatında tebaasından bulunduğu Devlet mahkemeleri ve gayri menkul terkelere müteallik olduğu halde gayri menkul terkenin bulunduğu Devlet mahkemeleri huzurunda ikame edilecektir. Bu mahkemelerin kararları diğer Devlet tarafından tanınacaktır.

Bent : 16

(1) Ölüme bağlı tasarruflar tanzim edildikleri memleketin veyahut işbu tasarruflar tanzim edildiği zaman murisin tebaasından bulunduğu memleketin kavaninine göre yazıldıkları takdirde şekil itibarile meteberdir.

(2) Bu tasarrufların fesih ve iptalinde de aynı hüküm caridir.

Bent : 17

Hukuku verasete ve hususile varislerin ve yahut vasiyyeti tenfiz memurunun hukukuna müteallik olarak kavanini mer'iyeye mucibince murisin tebaasından bulunmuş olduğu Devletin salâhiyettar bir makamı tarafından verilmiş olan vesika diğer Devlet nezdinde menkul tereke için bu hukuku ispata kifayet edecektir. Murisin tebaasından bulunmuş olduğu Devlet konsolos veya siyasî mümessili tarafından tasdikı bu vesikanın muteber olduğunu tespiti kâfidir.

Bent: 18

Bir ilâ on yedinci bentlerin ahkâmı kıyas suretile iki Devletten birinin arazisinde kâin olupta bu arazi haricinde vefat eden diğér tarafın tebaasına ait emvali menkule ve gayri menkuleye tatbik olunur.

Bent: 19

(1) İki Devletten birinin gemisi mürettebatından biri tebaası olmadığı diğér Devlet arazisinde vefat ederse bunun yevmiye ve eşyaları ait olduğu konsolosa verilecektir.

(2) İki Devletten birinin tebaası diğér Devletin arazisinde meskene malik olmaksızın veya orada ikameti mütaâ edinmeksizin seyahat ettiği esnada vefat ederse üzerinde bulunan eşya kendi memleketi konsolosuna verilecektir.

(3) Birinci ve ikinci fıkralarda zikredilen eşyayı tesellüm eden konsolos müteveffanın memlekette ikameti esnasında akddetmiş olduğu borçları tesviye eyledikten sonra bunlar hakkında kendi memleketi nizamâtının icabını yapacaktır.